

SUOMI-SEURA RY:N LAUSUNTO KANSALAIUUUTTA KOSKEVASTA ESISELVITYKSESTÄ (lausuntopyyntö SM2018522)

Sisäministeriö on 15.6.2020 pyytänyt Suomi-Seura ry:ltä lausuntoa kansalaisuutta koskevien muutostarpeiden esiselvityksestä. Esiselvityksen pääasiallisena tavoitteena on ollut selvittää, onko tarpeen parantaa kansalaisuutta koskevien säännösten toimivuutta ja millä tavoin lakia voitaisiin ajantasaistaa ja selkeyttää.

Suomi-Seura ry on ulkosuomalaisten asiantuntija-, neuvonta- ja edunvalvontajärjestö, jolla on ulkosuomalaisten kuulemista edesauttava ulkosuomalaisparlamentti (USP). Suomi-Seura edistää ulkosuomalaisparlamentin tekemiä päätöslauselmia ulkosuomalaisasioiden edistämiseksi maailmalla ja Suomessa. USP on istunnoissaan 1997-2017 hyväksynyt monia kansalaisuutta koskevia päätöslauselmia. Monikansalaisuus hyväksyttiin Suomessa vuonna 2003.

Maailmalla on noin 2 miljoonaa henkilöä, joilla on suomalaiset juuret. Heistä noin 300 000 on Suomen kansalaisia. Oma identiteetti, juuret sekä niiden tunnustaminen kansalaisuuden kautta on arvokasta. Kansalaisuus syventää ja lisää luottamusta ja siteitä Suomeen sekä lisää yhteenkuuluvuutta, lojaliteettia ja integraatiota. Suomi-Seuran keväällä 2020 teettämän kyselyn mukaan (kaksois)monikansalaisuus on ulkosuomalaisten mielestä merkittävien ulkosuomalaisparlamentin toteutuneista päätöslauselmista.

Suomi-Seura puoltaa esitystä, että kansalaisuuslain 40 §:n 3 momenttia päivitetään vastaamaan 34 §:ään tehtyjä muutoksia siten, että viranomaisilla olisi velvollisuus ilmoittaa kaikista niistä toimista, joiden perusteella kaksoiskansalainen säilyttää Suomen kansalaisuuden 22 vuotta täyttäessään. Siten säännöksiin tulisi lisätä muun muassa Suomen kansalaisen henkilökortin hakeminen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaminen. Lisäksi kansalaisuuslain 38 §:n mukaan Digi- ja väestötietovirasto merkitsee kansalaisuuden säilyttämisen tai menettämisen väestötietojärjestelmään. Kansalaisuuslakiehdotusta arvioidessaan perustuslakivaliokunta piti perustuslain oikeusturvaa koskevan 21 §:n kannalta asianmukaisena, että tällaisesta merkinnästä myös ilmoitetaan asianosaiselle, jotta hänen on mahdollista turvautua ilmoitusmenettelyyn Suomen kansalaisuuden saamiseksi takaisin (PeVM 8/2002 vp, s. 5).

Suomi-Seura puoltaa esitystä, että Digi- ja väestötietovirasto, joka 38 §:n mukaisesti merkitsee kansalaisuuden säilyttämisen tai menettämisen väestötietojärjestelmään, tulee ilmoittaa asianosaiselle merkinnästä. Suomi-Seura pitää tärkeänä, että kansalaisuuden mahdollisesta menettämisestä tiedotetaan mahdollisimman monikanavaisesti, mikä huomioi väestörekisterin osoitetietojen ajantasaisuuden ja niiden päivitysten ilmoittamattomuuden ongelmat.

Suomi-Seura ry puoltaa esitystä kansalaisuuslain muuttamisesta siten, että Suomen kansalaiselle syntyvä lapsi saisi aina Suomen kansalaisuuden suoraan lain nojalla 9 §:n perusteella. Lain 26 §:n mukainen ilmoitusmenettely koskisi silloin ennen lainmuutoksen voimaantuloa syntyneitä lapsia. Ilmoitusmenettely jäisi siten poikkeukselliseksi.

Suomi-Seura ry kannattaa kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla maailmalla olevien suomalaisten yhteyttä Suomeen vahvistetaan ja joilla paluuta Suomeen helpotetaan. Ulkosuomalaisten mahdollisuuksia säilyttää Suomen kansalaisuus tulee edistää. Sekä ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmat että ulkosuomalaisten aktiivisuus asiassa osoittavat asian tärkeyden.

Helsingissä 21.8.2020

Markus Aaltonen
Suomi-Seura ry:n puheenjohtaja

Tina Strandberg
Suomi-Seuran ry:n toiminnanjohtaja